

Doba bronzová

Bronze Age

Bohdalice-Pavlovice (k. ú. Bohdalice, okr. Vyškov) „Gůrka“, parc. č. 2672/11.

Mohylová středodunajská kultura. Hrob. Záchranný výzkum.
Uložení nálezu: Muzeum Vyškovska, p. o.

Lokalizace: WGS-84 – 49.2097281N, 17.0293825E

V polovině října 2021 bylo Muzeum Vyškovska, p. o., upozorněno na porušený archeologický objekt na stavbě rodinného domu v Bohdalicích v trati „Gůrka“. Trať se nachází na mírném jihovýchodním svahu na levém břehu bezejmenné vodoteče, pravobřežního přítoku Rostěnického potoka, v nadmořské výšce 300–305 m. Muzeum zde již v roce 2018 provádělo archeologický dohled při budování inženýrských sítí, při kterém byl zachycen jeden nedatovatelný zahluubený objekt, patrně zbytky hrobu. Žádné kosterní nálezy sice zjištěny nebyly, ale v objektu se nacházel jeden celý džbánec a fragmenty dalších čtyř až pěti nádob. Materiál je datovatelný do středodunajské mohylové kultury (AMČR).

Literatura

AMČR: Záznam M-202200345 [cit. 2022-05-05]. Archeologická mapa České republiky.

Summary

A feature dated to the Middle Bronze Age was disturbed during the construction of a family house on plot No. 2672/11 in Bohdalice (Vyškov District). Based on the pottery finds, it appears that the feature was a remnant of a Middle-Danubian Tumulus culture grave.

Klára Rybářová

Bořitov (okr. Blansko)

„Zadní větrníky“, parc. č. 3015.

Pozdní doba bronzová. Ojedinelý artefakt. Náhodný zásah/nález.
Průzkum. Uložení nálezu: Muzeum Blanenska, p. o.

Lokalizace: WGS-84 – 49.4229194N, 16.6113644E

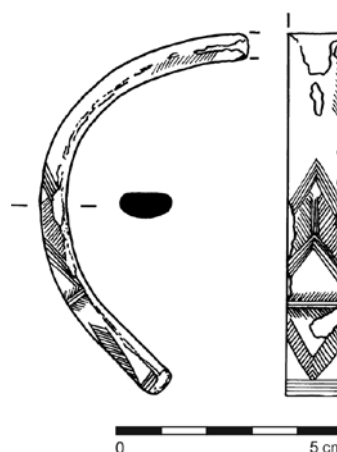
V lednu 2021 odevzdal A. Štrof do Muzea Blanenska, p. o., fragment otevřeného bronzového tyčinkovitě kruhového šperku s bohatou rytou výzdobou (obr. 1). Konec je nepatrně dorsálně ovalený a tyčinka má plankovexní profil se zaoblenými hranami. Dochovaná délka obvodu je 105 mm, profil má rozměr 11 × 5 mm a jeho celková hmotnost je 50 g. Dle šířky překračující 10 mm by se mělo jednat o nápažník/nánožník. Výzdobný motiv sestává z krokvicovitě uspořádaných svazků rýžek, mezi nimiž je prostor vyplněn svislými a šikmými rýžkami, dále obrveným svazkem rýžek, na nějž navazuje krokvicovitý

motiv vyplněný rýžkami a koncový svazek obvodových rýžek. Podobně zdobené kruhové šperky jsou charakteristické pro depoty v oblasti kultury lužických popelnicových polí (Lešany 2, Kelčice 1, Kelčice 2, Luleč 2, Malhostovice 1, Myslejovice 1, Tišnov aj.) a lze je datovat do mladšího a pokročilého stupně popelnicových polí, tj. do stupně Ha B (Salaš 2005, 86). Nejbližší analogie tvarové i výzdobné nacházíme v nedalekém depotu Jablonany 1 (Malach et al. 2016, obr. 15–16). Nápažník/nánožník našli T. a J. Štrofovi v roce 2017 na východně orientovaném svahu v polní trati „Zadní větrníky“ zhruba 1,5 km východně od středu obce Bořitov v nadmořské výšce 360 m.

Literatura

Malach, R., Štrof, A., Hložek, M. 2016: *Nová depozita kovové industrie doby bronzové v Boskovické brázdě*. Pravěk. Supplementum 32. Brno: Ústav archeologické památkové péče Brno.

Salaš, M. 2005: *Bronzové depoty střední až pozdní doby bronzové na Moravě a ve Slezsku I. Text; II. Tabulky*. Brno: Moravské zemské muzeum.

Obr. 1. Bořitov, „Zadní větrníky“. Fragment bronzového nápažníku/nánožníku. Kresba M. Novák.

Fig. 1. Bořitov, „Zadní větrníky“ field. Fragment of a bronze armlet/anklet. Drawing M. Novák.

Summary

An isolated find of a fragment of a bronze armlet/anklet with a planoconvex profile and rich engraved decoration dated to stage Ha B (Fig. 1) was made in the “Zadní větrníky” field in Bořitov (Blansko District).

Marek Novák, Antonín Štrof

Brno (k. ú. Chrlice, okr. Brno-město)

„Dolní louky“, parc. č. 3078.

Střední doba bronzová. Sídliště. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84 – 49.1233003N, 16.6472033E; 49.1222947N, 16.6479608E

V červnu 2021 proběhl záchraný archeologický výzkum v souvislosti s výstavbou nové cyklostezky začínající u křižovatky ulic Davídkova a Okrajová, napojující se na stávající cyklostezku v blízkosti Dvorského potoka. Pozitivní archeologické situace byly zjištěny v poli v úseku mezi Dvorským potokem a bezejmennou struhou. V průběhu výzkumu se podařilo prozkoumat 15 zahloubených objektů, především různých kúlových a sloupových jam. V jednom případě byla zachycena snad část hliníku a ve druhém neinterpretovatelná sídlištní jáma. V zásepech jam se nacházely zejména keramické fragmenty, které umožňují lokalitu předběžně datovat do střední doby bronzové.

Literatura

Neuvedeno.

Summary

A rescue archaeological excavation was conducted in the “Dolní louky” field in Brno-Chrlice (Brno-City District) southwest of the developed part of the town in 2021. Part of a Middle Bronze Age settlement was uncovered.

Jiří Zubalík

Brno (k. ú. Chrlice, okr. Brno-město)

„Rybníky“, „Stará Niva“.

Starší doba bronzová. Sídliště. Sonda. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84 – 49.1226361N, 16.6472981E

V bezprostřední blízkosti trasy dálnice D2 byl ve stěnách výkopu pro založení nových stožárů elektrického vedení dokumentován jeden objekt rámcově datovatelný do starší doby bronzové. Jde o část známé lokality v polohách „Rybníky“ a „Stará Niva“ (Macháňová, Procházka eds. 2011, 590).

Literatura

Macháňová, L., Procházka, R. (eds.) 2011: Soupis archeologických lokalit z období pravěku až raného středověku na území Brna. In: R. Procházka (ed.): *Dějiny Brna 1. Od pravěku k ranému středověku*. Brno: Statutární město Brno, 575–627, 630–691.

Summary

One feature from the Early Bronze Age was documented during a rescue excavation conducted in Chrlice (Brno-City District) in the fields “Rybníky” and “Stará Niva”.

David Parma

Brno (k. ú. Ponava, okr. Brno-město)

Ul. Staňkova č. p. 14, parc. č. 596.

Únětická kultura. Sídliště. Sonda. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i., ev. č. 34/21-102/1 – 34/21-111/38.

Lokalizace: WGS-84 – 49.2114683N, 16.6045853E

V lednu 2021 byl proveden záchraný archeologický výzkum v souvislosti s rekonstrukcí Základní školy Staňkova nacházející se v městské části Brno-Ponava. Ve stěnách výkopu pro retenční nádrž byly rozpoznány tři zahloubené objekty – dvě kónické zásobní jámy a sídlištní jáma, patrně hliník (obr. 2). Na základě získaného keramického materiálu lze všechny objekty přiřadit únětické kultuře. Výzkum tak odhalil dosud neznámé sídliště únětické kultury v této části Brna (AMČR).

Literatura

AMČR: Záznam M-202100445 [cit. 2022-05-05]. Archeologická mapa České republiky.

Obr. 2. Brno-Ponava. Objekty ve stěně výkopu pro retenční nádrž. Foto J. Zubalík.

Fig. 2. Brno-Ponava. Features in a trench for a retention basin. Photo by J. Zubalík.

Summary

A rescue archaeological excavation conducted in 2021 in Staňkova Street in the cadastral area of Ponava (Brno-City District) revealed part of a previously unknown Early Bronze Age settlement (Fig. 2).

Jiří Zubalík

Býkovice (okr. Blansko)

„Přičníky“, parc. č. 1162.

Mladší doba bronzová. Sídliště. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Muzeum Blanenska, p. o.

Lokalizace: S-JTSK – -598865.88, -1133991.57; -598867.66, -1133991.62

V rámci rekonstrukce plynovodní sítě mezi obcemi Bořitov a Lysice s odbočkou na Býkovice (akce: PROP MS Bořitov – Lysice – Býkovice), jejímž investorem byla firma GasNet, s.r.o., byly na všech katastrech zjištěny pozitivní situace (podrobně viz k. ú. Bořitov, oddíl Neolit).

Na katastru Býkovic byl 21. 7. 2021 na severním okraji parcely č. 1162 v blízkosti polní cesty částečně prozkoumán zahloubený objekt (obj. 520) patrně kruhového tvaru. Výkop pro plynovod zde dosahoval šířky pouze 80 cm, takže nebylo možné zjistit jeho celý tvar. Objekt ležel 40 cm pod ornici v nadmořské výšce 330 m a byl narušen již dříve při zavádění původního plynovodu. Při dohledu byl objekt zjištěn až po položení nového plynovodu, tudíž byla zdokumentována pouze jeho horní část. Dle profilu se patrně jednalo o zásobní jámu s charakteristicky podhloubenou stěnou. Právě tato podhloubená část zabíhala již pod úroveň nově položeného plynovodu, a nebyla tudíž zkoumána. Objekt byl zachycen v hloubce 40 cm pod ornici a v horní části dosahovala jeho šířka 1,4 m. Výplň objektu obsahovala větší množství keramických fragmentů, mazanice, uhlíků a kamenů se stopami působení ohně. Dle keramiky lze objekt datovat do mladší doby bronzové, což je komponenta, která je na „Příčníkách“ hojně doložena již staršími sběry a výzkumy (Štrof 1985, 93; Peška, Novák 2020, 130–132).

Literatura

Peška, J., Novák, M. 2020: Vzestup kovolitců. In: M. Novák (ed.): *Blanensko a Moravský kras v pravěku*. Blansko: Muzeum Blanensko, 113–137.

Štrof, A. 1985: Übersicht neuer Lokalitäten und Funde in der Boskovicer Furche (Bez. Blansko). *Přehled výzkumů* 1983, 91–98.

Summary

Part of a subsurface feature with numerous finds of Late Bronze Age pottery was investigated during the reconstruction of a gas pipeline in the “Příčníky” field in Býkovice (Blansko District). This feature is related to the nearby settlement area discovered during the construction of the “German” motorway.

Marek Novák, Taťána Bártová Pavelková, Antonín Štrof

Čejč (okr. Hodonín)

„Kapánsko“.

Doba bronzová. Sídliště. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84 – 48.9236275N, 16.9650700E

V průběhu předstihového archeologického výzkumu na trase VTL plynovodu Moravia (lokality 02/08) bylo v roce 2021 prozkoumáno několik zahloubených objektů z doby bronzové. Jednalo se především o relativně mělké kruhové jámy, kúlové jámy a hliníky.

Literatura

Neuvezeno.

Summary

Several subsurface Bronze Age features were investigated in the “Kapánsko” field in Čejč (Hodonín District) during the course of a rescue archaeological excavation along the Moravia high-pressure gas pipeline.

Ivan Čížmář

Čejč (okr. Hodonín)

„Mutěnická louka“, parc. č. 3129.

Mladší doba bronzová. Sídliště, hrob. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84 – 48.9219667N, 16.9679611E

V průběhu předstihového archeologického výzkumu na trase VTL plynovodu Moravia (lokality 02/07) bylo v trati „Mutěnická louka“ prozkoumáno v roce 2021 sídliště z mladší doby bronzové. Celkem bylo odkryto na 150 zahloubených objektů. Většinou se jednalo o relativně mělké zásobní jámy, přičemž některé z nich vydaly větší množství keramického materiálu (obr. 3). V jedné z nich byl dokonce uložen depot keramických nádob (obr. 4). Další objekt zase poskytl menší sklad polotovárů tkalcovských závaží. Na sídlišti byl nalezen také žárový hrob uložený ve větší keramické popelnici. Z dalších typů objektů je možné zmínit také rozměrné suterény nadzemních staveb, nepočtené kúlové jámy nebo rozsáhlý hliník. Řada bronzových předmětů byla nalezena během detektorové prospekce v bezprostředním okolí výzkumu. Získány byly četné zlomky různých zdobených jehlic, zlomky náramků, ostří seker, čepelí srpů či nožů.

Literatura

Neuvezeno.

Obr. 3. Čejč. Zásobní jáma z mladší doby bronzové s kumulací keramiky. Foto I. Čížmář.

Fig. 3. Čejč. Storage pit from the Late Bronze Age with pottery finds. Photo by I. Čížmář.

Obr. 4. Čejč. Depot keramických nádob z mladší doby bronzové. Foto I. Čížmář.

Fig. 4. Čejč. A hoard of ceramic vessels from the Late Bronze Age. Photo by I. Čížmář.

Summary

A number of subsurface Late Bronze Age features (Fig. 3, 4) were uncovered in the “Mutěnická louka” field in Čeječ (Hodonín District) during a rescue archaeological excavation along the Moravia high-pressure gas pipeline.

Ivan Čížmář

Dryšice (okr. Vyškov)

Okraj intravilánu.

Mladší doba bronzová. Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Muzeum Vyškovska, p. o.

Lokalizace: WGS-84 – 49.3311667N, 17.0566306E; 49.3308694N, 17.0560361E; 49.3309278N, 17.0559889E; 49.3312944N, 17.0567778E

Záchranný výzkum byl v roce 2021 vyvolán rekonstrukcí mimoúrovňové křižovatky na D46 a rozšířením stávajících jízdních pruhů. Lokalita se nachází na mírném návrší při jihozápadním okraji intravilánu obce.

Během skrývek ornice v jízdním pruhu směřujícím na Olomouc byly odkryty čtyři sídlištní objekty, z nichž jsme mohli jeden spolehlivě určit jako zásobní jámu. Další objekt (obj. 500) byl menších rozměrů, ale obsahoval velké množství keramických zlomků, z nichž se nám podařilo rekonstruovat několik kompletních keramických tvarů. Záchranný výzkum bude pokračovat i v roce 2022, kdy se stavební práce přesunou do protějšího jízdního pruhu (směr Brno).

Literatura

Neuveveno.

Summary

A rescue excavation at the southwest edge of the built-up area of the town of Dryšice (Vyškov District) uncovered four settlement features dated to the Late Bronze Age.

Blanka Mikulková

Hnojice (okr. Olomouc)

„Hnojické náplanky“.

Doba bronzová, lužická kultura. Sídliště. Povrchový sběr. Průzkum. Uložení nálezu: Vlastivědné muzeum v Olomouci.

Lokalizace: WGS-84 – 49.7055336N, 17.2303839E

Během pokračujícího povrchového průzkumu byla v trati „Hnojické náplanky“ získána M. Zahradníčkem nová kolekce archeologických nálezů. Na základě předchozí terénní prospekce zde máme prokázáno osídlení z mladší doby kamenné, pozdní doby bronzové a doby laténské. Předpokládáme, že v pozdní době bronzové zde existovalo sídliště, u zbylých dvou horizontů osídlení zatím nelze typ areálu jednoznačně stanovit (srov. Hlubek 2017; Hlubek 2020a; 2020b; 2020c). V roce 2021 předal náleze do Vlastivědného muzea v Olomouci další materiál ze všech tří uvedených období (viz oddíl Doba železná).

Nálezy z pozdní doby bronzové reprezentují převážně zlomky keramiky vypálené z obou stran do černé barvy a často zdobené jemnou rytou výzdobou. Rozpoznat se podařilo zlomky šálků, amfor a část mísy či okřínu. Keramiku lze zařadit do

slezské fáze kultury lužických popelnicových polí. Početně jsou také zastoupeny bronzové předměty získané pomocí detektoru kovů. Pouze jeden bronzový artefakt se dochoval v úplnosti. Jde o nášivku/knoflík s očkem na zadní straně (obr. 5: 1). Druhý podobný exemplář má částečně olámaný okraj (obr. 5: 2). Dále byly vyzvednuty zlomky srpů (obr. 5: 5,6), části náramků (obr. 5: 7), dřívky jehlic (obr. 5: 8), závěsek destičkovitého tvaru s prohnutými stěnami (obr. 5: 3) a torzo zesíleného okraje tulejky s ouškem pocházející ze sekery (obr. 5: 4). Kolekci doplňuje 20 slitků bronzoviny, jejichž celková váha dosahuje 402 g.

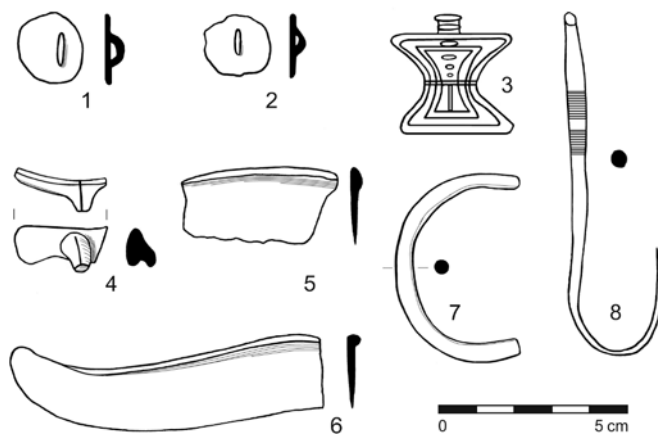
Literatura

Hlubek, L. 2017: Hnojice (okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 58(1), 206–207.

Hlubek, L. 2020a: Hnojice (okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 61(1), 146.

Hlubek, L. 2020b: Hnojice (okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 61(1), 173–174.

Hlubek, L. 2020c: Hnojice (okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 61(1), 196.

Obr. 5. Hnojice. Výběr bronzových předmětů. Kresba L. Hlubek.

Fig. 5. Hnojice. Selection of bronze artefacts. Drawing by L. Hlubek.

Summary

A collection of archaeological finds from the Final Bronze Age was acquired during a surface survey in Hnojice (Olomouc District). The assemblage contains pottery sherds, bronze artefacts (sickles, bracelets, appliques/buttons, pins, a pendant and part of an axe) and bronze ingots (Fig. 5).

Lukáš Hlubek

Ivančice (k. ú. Hrubšice, okr. Brno-venkov)

„Za Dvorem“, parc. č. 29/3, 281/2, 281/31–281/33.

Mohylová středodunajská kultura, kultura popelnicových polí. Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Moravské zemské muzeum.

Lokalizace: WGS-84 – 49.0903792N, 16.3071286E

Lokalizace a charakteristika výzkumu je podrobněji popsána v oddílu Neolit. Kromě kultury s lineární keramikou byly v roce 2021 v Hrubšicích objeveny také doklady osídlení ze střední (středodunajská mohylová kultura) a mladší doby

bronzové (kultura lidu popelnicových polí), která je zde hojnější (srov. Belcredi et al. 1989, 98). Vzhledem k tomu, že se osídlení doby bronzové prolínalo s osídlením starého neolitu, bude interpretace a datace některých struktur komplikovaná, zejména v případě relikvů nadzemních konstrukcí. K osídlení doby bronzové lze prozatím s jistotou přiřadit několik sídlištních objektů a poměrně rozměrné zásobní jámy. Podrobnější vyhodnocení terénní situace a zpracování materiálu stále probíhá.

Literatura

Belcredi, L., Čížmář, M., Koštuřík, P., Oliva, M., Salaš, M. 1989: *Archeologické lokality a nálezy Brno-venkov*. Brno: Okresní muzeum Brno-venkov.

Summary

A multi-period settlement was identified during a rescue archaeological excavation necessitated by the building of infrastructure for future family houses on the outskirts of Hrubšice (a local part of Ivančice, Brno-Country District), with occupation from the Middle and Late Bronze Age representing a significant component.

Alžběta Čerevková, Katarína Bučová Čerňavová

Jarohněvice (okr. Kroměříž)

„Malé klínky“.

Kultura popelnicových polí. Sídlíště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Archeologické centrum Olomouc, p. o.

Lokalizace: WGS-84 – 49.2588839N, 17.3396614E; 49.2564611N, 17.3387817E; 49.2562931N, 17.3400692E; 49.2587300N, 17.3407558E

Záchranný archeologický výzkum na lokalitě Jarohněvice, trať „Malé klínky“, byl proveden s přestávkou pracovníky Archeologického centra Olomouc, p. o., v době mezi 2. a 15. zářím a 10. a 21. prosincem roku 2021 v předstihu před plánovanou investiční stavbou budoucího VTL plynovodu Moravia. V trase plánovaného plynovodu jde o úsek mezi 72,9 km a 73,2 km. Investorem stavby byla společnost NET4GAS, s.r.o. Podařilo se zachytit část rovinného sídliště z období kultury popelnicových polí, reprezentovaného převážně zásobními jámami. Prozkoumáno bylo celkem 45 objektů. Ve čtyřech z těchto objektů bylo nalezeno velké množství mazanických fragmentů, indikujících blízkou přítomnost nadzemních konstrukcí. Tyto stavby se však během výzkumu nepodařilo zachytit. Z artefaktů je pak možné zmínit větší počet získaných masivních keramických závaží, kamenný artefakt s částečným provrtem, několik keramických přeslenů a zachovalé keramické šterchátko.

Literatura

SAS 2000: Státní archeologický seznam. Národní památkový ústav. ID SAS 28448 [online]. [cit. 2022-01-13]. Dostupné z: http://isad.npu.cz/ost/archeologie/ISAD/edit_new/index.php?frame&IDENT=28448.

Summary

Part of a settlement tentatively dated to the Urnfield period was documented during a rescue archaeological excavation in the “Malé klínky” field in Jarohněvice (Kroměříž District). The investigated features were mainly storage pits; the floor plans of above-ground structures were not recorded.

Vít Záhorák

Jívová (okr. Olomouc)

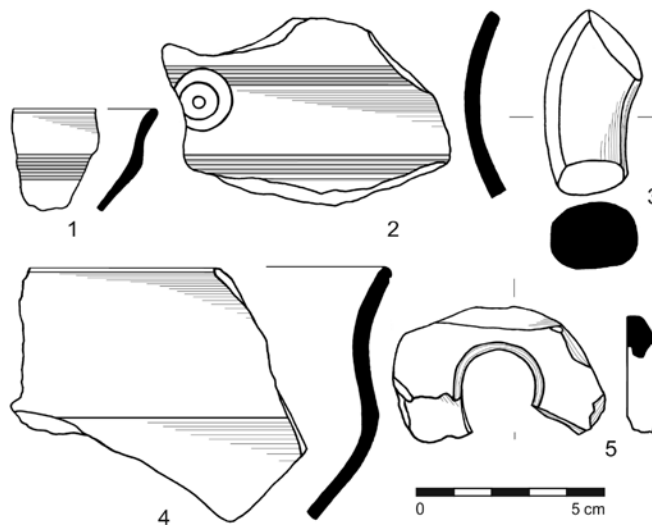
Tepenec, parc. č. 2201/13.

Lužická kultura, pozdní doba bronzová. Hradiště. Povrchový sběr. Průzkum. Uložení nálezu: Vlastivědné muzeum v Olomouci.

Lokalizace: WGS-84 – 49.7049544N, 17.3647903E

Vlastivědné muzeum v Olomouci získalo v roce 2021 kolekci archeologických nálezů od P. Petržely. Darovaná kolekce pochází ze středomoravských hradů Tepence a Hlubokého. Z hradu Hlubokého mělo jít o čtyři až pět nálezů a zbytek byl vyzvednut na předhradí Tepence. Bohužel se materiál z obou lokalit smíchal a dnes není možné u jednotlivých kusů určit původní naleziště. Předaný soubor reprezentují zejména středověké nálezy (keramika, několik kovových artefaktů, část prejazy a kus kompaktní vápenné malty) a v menšině je zastoupena keramika lužické kultury. S ohledem na skutečnost, že z prostoru hradu Hlubokého zatím pravěké osídlení neznáme, můžeme s vysokou mírou pravděpodobnosti připustit, že keramika z doby kultury popelnicových polí pochází pouze z areálu předhradí Tepence. Podle sdělení nálezce byl materiál vyzvednut v roce 2007 z již dříve vyhloubeného výkopu, který se nachází na temeni vrcholku s nadmořskou výškou 519 m poblíž brány do areálu předhradí.

Do pravěku lze zařadit celkem 16 nálezů. V drtivé většině případů jde o zlomky keramiky vypálené do černé barvy s jemnou rytou výzdobou. Hrubší tvary cihlové barvy zdobí pouze výčnělky či horizontálně položené plastické lišty. Typologicky můžeme rozlišit šálek (obr. 6: 1), amforu (obr. 6: 2) a mísu (obr. 6: 4). Další nálezy představuje zlomek plochého hliněného kruhu (obr. 6: 3). Několik podobných exemplářů známe již z předchozích výzkumů (srov. Dohnal 1988, 41, tab. 18: 1–4, 7–8). Popsanou kolekci keramiky lze klást do pozdní doby bronzové až starší doby železné, což je v souladu s dosavadním datování hradiska (Dohnal 1988, 41, tab. 9–16, 19; Vrána, Vránová 2016, 27–30). Do pravěku řadíme také částečně dochovanou břidlicovou destičku, do níž byl vyvrtán kruhový otvor o průměru 23 mm (obr. 6: 5). Podobných nálezů známe z Tepence větší množství a je možné předpokládat jejich výrobu přímo v areálu hradiska (Vrána, Vránová 2016, 30, obr. 17).

Obr. 6. Jívová. Výběr nálezů lužické kultury. Kresba L. Hlubek.

Fig. 6. Jívová. Selection of Lusatian culture finds. Drawing by L. Hlubek.

Literatura

Dohnal, V. 1988: *Opevněná sídliště z doby popelnicových polí na Moravě*. Studie Muzea Kroměřížska '88. Kroměříž: Muzeum Kroměřížska.

Vránová, V., Vrána, J. 2016: *Tepenec: Karlův hrad – mizející památka*. Archeologické památky střední Moravy 21. Olomouc: Archeologické centrum Olomouc.

Summary

A collection of finds from Hluboký and Tepenec castles in the cadastral area of Jívová (Olomouc District) was donated to the Regional Museum in Olomouc in 2021. It is highly likely that the assemblage of Lusatian culture pottery and slate slabs with a drilled hole come only from the grounds of Tepenec Castle (Fig. 6). The finds can be dated to period between the Final Bronze Age and the Early Iron Age.

Lukáš Hlubek

Klentnice (okr. Břeclav)

Stolová hora.

Doba bronzová. Hradiště. Sonda. Průzkum.
Uložení nálezu: Regionální muzeum v Mikulově, p. o.

Lokalizace: WGS-84 – 48.8417633N, 16.6373256E

V rámci přípravy nové expozice v plánovaném Domu přírody v Dolních Věstonicích byl vysloven požadavek na sejmnutí půdního profilu ze Stolové hory. S ohledem na archeologický význam lokality byla tato aktivita spojena se sondážním výzkumem, který provedlo v roce 2021 Regionální muzeum v Mikulově, p. o. Na temeni hory ve výše uvedených souřadnicích byla vykopána sonda o rozměrech cca 90 × 60 cm, hloubka činila cca 90 cm. Sonda byla kopána po 20 cm vrstvách a v celé hloubce sondy byly evidovány četné nálezy, především keramiky, mazanice a zvířecích kostí. Po vykopání sondy byl odebrán půdní profil a následně byla sondáž zaházena.

Literatura

Neuveдено.

Summary

A 90 × 60 × 90 cm test pit dug on Stolová hora in Klentnice (Břeclav District) produced numerous pottery sherds, animal bones and daub from the Bronze Age.

Kristína Piačková, František Trampota

Kunovice (okr. Vsetín)

„Světíkov“.

Slezská kultura. Výšinné sídliště. Povrchový sběr. Průzkum.
Uložení nálezu: Muzeum regionu Valašsko, p. o.

Lokalizace: WGS-84 – 49.4256761N, 17.8241492E

Na výšinné lokalitě „Světíkov“ probíhal během první poloviny roku 2021 opakovaný povrchový sběr, který byl vyvolán v souvislosti s lesní kalamitou. Celkově bylo posbíráno 66 keramických fragmentů, které se nacházely hlavně ve vývrtech stromů. V souboru se vyskytují fragmenty hrnců, amforovitých zásobnic, amfor a snad i mís. Jde o redukčně pálenou keramiku, většinou se stopami po částečném přepálení, několik fragmentů

je zcela přepálených (lehké, popraskané, porézní). Lokalita je již vedená jako výšinné sídliště slezské kultury (Kašparová et al. 2017, 142, obr. 1).

Literatura

Kašparová, T., Španihel, S., Zajíc, P. 2017: Current state of knowledge on Helštýn hill near Valašské Meziříčí – Archeologické poznání vrchu Helštýn u Valašského Meziříčí. *Pravěk* Nová řada 25, 137–168.

Summary

A surface survey at the hill-top settlement in the “Světíkov” field in Kunovice (Vsetín District) necessitated by a forest calamity produced an assemblage of pottery sherds dated to the Silesian culture.

Tereza Kašparová, Samuel Španihel

Lipina (k. ú. Lipina u Šternberka, okr. Olomouc)

„Pastviny“.

Střední až pozdní doba bronzová. Ojedinelý artefakt. Průzkum detektorem kovu, povrchový průzkum. Uložení nálezu: Vlastivědné muzeum v Olomouci.

Lokalizace: WGS-84 – 49.7405136N, 17.3276533E

Vlastivědné muzeum v Olomouci získalo od O. Ošťádalů sub-tilní hrot šípů z bronzů. Šipka byla vyzvednuta pomocí detektoru kovů na louce v trati „Pastviny“, východně od obce Lipiny. Artefakt dosahuje maximální délky 17 mm a je opatřen krátkou tulejkou. Obě postranní křídélka jsou z větší části odlomena. Hroty šípů s křídélky nepatří mezi datačně citlivé artefakty. Tyto nálezy je možné zařadit pouze rámcově do střední až pozdní doby bronzové (srov. Furmánek 1973, 109–110; Salaš 2005, 72).

Literatura

Furmánek, V. 1973: Bronzová industrie středodunajské mohylové kultury na Moravě. *Slovenská archeológia* XXI(1), 25–145.

Salaš, M. 2005: *Bronzové depoty střední až pozdní doby bronzové na Moravě a ve Slezsku I. Text; II. Tabulky*. Brno: Moravské zemské muzeum.

Summary

A bronze arrowhead with barbs was found in the cadastral area of Lipina (Olomouc District). The find can be dated in general from the Middle to Final Bronze Age.

Lukáš Hlubek

Mohelnice (k. ú. Újezd u Mohelnice, okr. Šumperk)

„U Kartouz“.

Lužická kultura. Sídlíště. Vertikální řez. Záchranný výzkum.
Uložení nálezu: Archeologické centrum Olomouc, p. o.

Lokalizace: WGS-84 – 49.7643606N, 16.9078497E; 49.7616786N, 16.9109825E

Během měsíců srpna a září roku 2021 byl v polní trati „U Kartouz“ proveden záchranný archeologický výzkum vyvolaný pokládáním kabelu elektrického vedení do liniového výkopu. Výzkum byl realizován v poli na mírném návrší vedle průmyslového areálu, který se nalézá v jihovýchodní části intravilánu Újezdu u Mohelnice. Výkop stoupal z nadmořské výšky 282 m

v místě komunikace vedoucí k průmyslovému areálu, pokračoval podél tohoto areálu směrem k jihovýchodu a poté dále podél ovocného sadu, za nímž se výkop lomil směrem na západ, kde byl ukončen u sloupu elektrického vedení v nadmořské výšce 290 m. Výzkum proběhl až po vyhloubení výkopu, kdy na jeho stěnách byly pozorovány zahloubené objekty. Výkop dosahoval šířky 0,8 m a úroveň dna výkopu se nalézala v hloubce 1,5 m od úrovně povrchu okolního terénu. Celkově bylo kresebně zdokumentováno na 230 m profilů sledovaného výkopu. Zjištěné sídlištní objekty byly zkoumány na řezu, po jejich mechanickém začištění proběhla dokumentace a následně došlo k jejich zaměření pomocí přístroje GPS. Celkem bylo na profilech prozkoumáno 28 převážně mělce zahloubených sídlištních objektů, dále byly pozorovány zásobnice a patrně část hliníku. Před ukončením výzkumu byly vzorkovány zasypy zkoumaných objektů. Na základě získaného movitého materiálu lze konstatovat, že byl částečně prozkoumán sídelní areál předběžně datovaný do období kultury lužických popelnicových polí.

Literatura

Neuvedeno.

Summary

A rescue archaeological excavation in the “U Kartouz” field in the cadastral area of Újezd u Mohelnice (Šumperk District) yielded a settlement tentatively dated to the period of the Lusatian Urnfield culture.

Jakub Vrána

Moravský Písek (okr. Hodonín)

„Podluží“.

Doba bronzová, mladší doba bronzová. Depot, sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84 – 49.00401N, 17.34302E; 48.99683N, 17.33463E

Jako lokalita Moravský Písek byl označen poslední úsek stavby dálnice D55, který proběhl v roce 2021 v okrese Hodonín v délce cca 950 m (obr. 7), v jehož severní části dominovala komponenta sídliště povelkomoravského období (viz oddíl Středověk a novověk). Mimo to se zde vyskytly také starší objekty, které měly spíše rozptýlený charakter a nabídky pouze materiál rámcově datovatelný do pravěkého období. Střední úsek sledovaného území se projevoval minimální hustotou objektů, jejichž část byla zařazena rámcově do doby bronzové. Výjimečný je nález solitérního keramického depotu uloženého ve větší zásobnicové nádobě obrácené dnem vzhůru, spadající do mladší doby bronzové. Jižní část lokality pak byla opět velice intenzivně osídlena. Zjištěny zde byly převážně objekty doby bronzové, zastoupen byl však také raný středověk.

Literatura

Neuvedeno.

Summary

In the final section of the D55 motorway with archaeological finds in the “Podluží” field (Fig. 7) in Moravský Písek (Hodonín District), the investigation yielded a Bronze Age settlement and a solitary hoard of ceramic vessels from the Late Bronze Age.

Miroslav Popelka, Marek Lečbych, Martin Paulus

Obr. 7. Moravský Písek. Letecký snímek zkoumaného úseku od severu. Foto Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Fig. 7. Moravský Písek. Aerial image of the excavated area from the north. Photo by the Institute for Archaeological Heritage Brno.

Mutěnice (okr. Hodonín)

„Servitské pole“, parc. č. 13173, 13541, 13542, 13562, 13567.

Doba bronzová. Sídlíště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum.

Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: S-JTSK – -574468.10, -1194392.71; -574487.12, -1194409.32; -574724.51, -1194122.71; -574883.97, -1194046.05; -574871.53, -1194023.44; -574710.27, -1194100.86

V průběhu roku 2021 uskutečnili pracovníci Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i., předstihový výzkum před plánovanou výstavbou VTL plynovodu Moravia v polní trati „Servitské pole“. Lokalita byla narušena již v roce 1991, kdy zde byly při budování souběžného tranzitního plynovodu zachyceny dvě zásobní jámy z doby bronzové a další čtyři blíže nedatovatelné sídlištní objekty (Geisler, Vitula 1993). Její rozsah pak byl upřesněn na základě výsledků systematické terénní prospekce trasy zamýšleného plynovodu realizované v roce 2013 (Hlas et al. 2014). Dotčený prostor se nachází v nadmořské výšce od 187 do 190 m na severozápadním úpatí členitého návrší (kóta 206,9 m), které se rozkládá mezi silnicí Čejkovice–Mutěnice a železniční tratí Čejč–Mutěnice. V současnosti je nejbližším zdrojem vody bezejmenná zdrojnice Čejčského potoka, vzdálená asi 800 m na severozápad.

V rámci skryté plochy o rozloze zhruba 1,41 ha bylo zaznamenáno celkem 17 zahloubených objektů, z nichž pouze dva bylo možné přesněji datovat do novověku. Ostatní objekty, mezi nimiž se vyskytl i jeden krátký hluboký žlab s příčným profilem ve tvaru písmene „V“ (tzv. Schlitzgrube), buď poskytly nepočtené zlomky keramických nádob zařaditelné jen obecně do pravěku, nebo byly zcela bez nálezů.

Z orniční vrstvy však byl za pomoci detektorů kovů získán poměrně početný soubor bronzových předmětů, v němž byly kromě blíže neidentifikovatelných zlomků a slitků zastoupeny především části náramků či nánožníků. Větší chronologický význam mají ploché lité náramky s podélně žebrovaným tělem, které jsou všeobecně součástí kultur střední a mladší doby bronzové na rozsáhlém teritoriu od Porýní až po Sedmihradsko (Salaš 2005, 95).

Literatura

- Geisler, M., Vitula, P. 1993: Záchranný výzkum na trase tranzitního plynovodu Mutěnice – Velké Němčice v roce 1991 (okres Hodonín, Břeclav). *Přehled výzkumů* 1991, 101.
- Hlas, J., Kiecoň, M., Zezula, M. a kol. 2014: 6114/Moravia – VTL plynovod. Zpráva o terénní prospekci a identifikaci archeologických lokalit I–III. Rkp. nálezové zprávy, č. j. MTX202100524. [cit. 2022-05-05]. Uloženo: Archiv nálezoových zpráv Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i. Dostupné také z: Digitální archiv Archeologické mapy České republiky <https://digiarchiv.aiscr.cz/id/M-TX-202100524>.
- Salaš, M. 2005: *Bronzové depoty střední až pozdní doby bronzové na Moravě a ve Slezsku I. Text; II. Tabulky*. Brno: Moravské zemské muzeum.

Summary

A rescue excavation was conducted over an area of roughly 1.41 ha in the “Servitské pole” field in Mutěnice (Hodonín District) during the course of 2021. A total of 17 subsurface features were recorded, including a short and deep V-shaped pit (*Schlitzgrube*), which produced a small number of fragments of ceramic vessels datable only generally to the prehistoric period, or were completely without finds. However, a metal detector survey of the topsoil layer produced a relatively large assemblage of bronze artefacts. Besides fragments and bronze ingots that could not be identified in greater detail, these were primarily parts of bracelets and anklets.

Michal Přichystal

Náměšť na Hané (okr. Olomouc)

„Za Humny“, parc. č. 642/27, 642/28.

Slezská kultura. Sídliště. Skupina/síť sond. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: S-JTSK – -560767.54, -1118912.04

V měsíci říjnu 2020 proběhl drobný záchranný archeologický výzkum související s výstavbou dvou samostatných rodinných domů na parcelách č. 642/27 a 642/28, situovaných v poloze „Za Humny“. Výkopy základových pasů narušily zásypy tří sídlištních objektů, které na základě získaných nálezů bezpečně datujeme do slezského úseku éry lužických popelnicových polí. Tyto korespondují s již dříve zachyceným sídlištěm pozdní doby bronzové situovaným v této části náměšťského katastru (Geislerová, Parma 2013, 265; Šmíd 2009; 2010, 54, 66 – lokalita 6).

Literatura

- Geislerová, K., Parma, D. (eds.) 2013: *Výzkumy – Ausgrabungen 2005–2010*. Brno: Ústav archeologické památkové péče Brno.
- Šmíd, M. 2009: Náměšť na Hané (okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 50, 291.
- Šmíd, M. 2010: Pravěké a časně historické osídlení katastru městyse Náměšť na Hané (okr. Olomouc). *Střední Morava* 30, 44–74.

Summary

Three disturbed Silesian culture settlement features were documented on plot No. 642/27 and 642/28 in the “Za Humny” field in Náměšť na Hané (Olomouc District) during the construction of two family houses.

Pavel Fojtík

Nedakonice (okr. Uherské Hradiště)

„Široké“ – Nedakonice I, „Úzké“, „Díly od Polešovic“, „Přídanky“ – Nedakonice II, „Bařiny“ – Nedakonice III.

Doba bronzová, věteřovská skupina, mladší doba bronzová, velatická kultura, slezská kultura. Sídliště, pohřební areál, izolovaný pohřeb. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84 – Nedakonice I: 49.0389100N, 17.3777664E; Nedakonice II: 49.0312292N, 17.3691619E; Nedakonice III: 49.0278386N, 17.3658789E

Od března 2021 probíhá rozsáhlý výzkum v trase nově budovaného úseku dálnice D55 (část 5508) mezi Starým Městem u Uherského Hradiště (okr. Uherské Hradiště) a Moravským Pískem (okr. Hodonín). Na trase dlouhé cca 9 km bylo identifikováno šest poloh s pravěkým či raně historickým osídlením či jinou (např. funerální) aktivitou. Na katastru Nedakonice bylo zkoumáno několik poloh s osídlením doby bronzové, pracovně označených jako Nedakonice I až III.

Lokalita **Nedakonice I** byla identifikována severozápadně od nedakonického hřbitova ve východní části trati „Široké“, na nevýrazném návrší nad Dlouhou řekou. Několik zahlučených objektů poskytlo materiál mladší doby bronzové s prvky dokládajícími vazby na středodunajský okruh komplexu popelnicových polí. Je možné říci, že charakterem a intenzitou výskytu objektů na zkoumané ploše se jednalo spíše o periferii sídliště, které dle terénní konfigurace může být situováno jihovýchodně od zkoumané plochy.

Lokalita, označená jako **Nedakonice II**, pokrývala prostor mimoúrovňové křižovatky Nedakonice (polní tratě „Úzké“, „Přídanky“, „Díly od Polešovic“). Bylo zde objeveno několik stovek zahlučených archeologických objektů pokrývajících spektrum jak sídlištních, tak funerálních aktivit několika fází pravěkého osídlení (viz také oddíly Neolit, Eneolit). Doba bronzová je zastoupena sídlištní komponentou, které patří standardní objekty zásobního či exploatačního charakteru a snad také některé z půdorysů vyšších struktur. Pro nárazníkový region styku dvou složek komplexu kultury popelnicových polí mladší doby bronzové až počátku starší doby železné je zajímavý nález solitérního žárového hrobu velatické kultury v jihovýchodní části trati „Úzké“ na jihovýchodním svahu návrší nad Dlouhou řekou, zatímco na odvrácené straně návrší se objevilo několik hrobů kultury slezské (Vaškových, Menoušková 2003).

V lokalitě **Nedakonice III** (východní část polní trati „Bařiny“) byla prozkoumána přibližně stovka zahlučených sídlištních objektů spadajících převážně opět do doby bronzové. Nejvýrazněji zde byla zastoupena její starší fáze – věteřovská skupina.

Literatura

- Vaškových, M., Menoušková, D. 2003: Nové poznatky k osídlení Uherskohradištska. *Slovácko* XLIV (2002), 93–112.

Summary

Bronze Age settlement and burial activities were recorded in the “Široké”, “Úzké”, “Přídanky”, “Díly od Polešovic” and “Bařiny” fields in Nedakonice (Uherské Hradiště District) during the construction of another section of the new D55 motorway.

Miroslav Popelka, Martin Paulus, Marek Lečbych

Ohrozim (okr. Prostějov)

„Hrabovec“, parc. č. 367/23.

Slezská kultura. Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum.
Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: S-JTSK – -564820.66, -1131807.79

Na ploše budoucího rodinného domu situovaného na parcele č. 367/23 byly v červenci 2021 prozkoumány a zdokumentovány celkem čtyři sídlištní objekty související s již dříve známou osadou pokročilé pozdní doby bronzové a počátku starší doby železné (Fojtík 2019a; 2019b; 2019c; Gottwald 1924, 99; 1931, 90).

Literatura

- Fojtík, P. 2019a: NZ Ohrozim, okr. Prostějov 2018. „Infrastruktura pro RD - lokalita Hrabovec“, č. akce 722/18. Rkp. náleзовé zprávy, č. j. MTX202200105. [cit. 2022-05-13]. Uloženo: Archiv náleзовých zpráv Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i. Dostupné také z: Digitální archiv Archeologické mapy České republiky <http://digiarchiv.amapa.cz/id/M-TX-202200105>.
- Fojtík, P. 2019b: Ohrozim (okr. Prostějov). *Přehled výzkumů* 60(1), 220.
- Fojtík, P. 2019c: Ohrozim (okr. Prostějov). *Přehled výzkumů* 60(1), 238.
- Gottwald, A. 1924: *Pravěká sídliště a pohřebiště na Prostějovsku*. Prostějov: J. F. Buček.
- Gottwald, A. 1931: *Můj archeologický výzkum*. Prostějov: Městské muzeum v Prostějově.

Summary

Four settlement features related to already known settlement dating to the period between the Final Bronze Age and the beginning of the Early Iron Age were investigated on the grounds of a future family house in the “Hrabovec” field in Ohrozim (Prostějov District).

Pavel Fojtík

Olomouc (k. ú. Slavonín, okr. Olomouc)

ul. Zdeňka Kučery, parc. č. 533/19; „Zahrady“, parc. č. 533/218.

Kultura popelnicových polí. Pohřební areál. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Archeologické centrum Olomouc, p. o.

Lokalizace: S-JSTK – -548269.77, -1123712.8; -548266.38, -1123706.97; -548263.35, -1123699.2

V červenci 2021 provedli pracovníci Archeologického centra Olomouc, p. o., záchranný výzkum polykulturní lokality na stavbě budoucího rodinného domu a nových komunikací v Olomouci-Slavoníně (parc. č. 533/218). Lokalita leží na mírném svahu obráceném k východu s nadmořskou výškou 214 m. Výzkumy navázaly na předchozí aktivity v letech 2004, 2008, 2013, 2016, 2017, 2018 a 2020 (Hadrava 2020; Kalábek 2004; 2016; 2017; 2018a; 2018b; 2021a; 2021b; 2021c; Kalábek, Šín 2019; Vránová 2009). Na skryté ploše o velikosti 0,7 ha bylo prozkoumáno 170 sídlištních objektů datovaných do neolitu a eneolitu (viz oddíl Neolit a Eneolit) a tři žárové hroby kultury lužických popelnicových polí. Prozkoumané pozůstatky žárových hrobů (H244–H246) vyznačují severní okraj pohřebiště zkoumaného v roce 2018 (Kalábek, Šín 2019a; 2019b; 2019c). V jamce a na profilu výkopu stavby byly zachyceny zlomky spálených kostí a malých fragmentů keramiky.

Literatura

- Hadrava, V. 2020: Olomouc (k. ú. Slavonín, okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 61(1), 170–171.
- Kalábek, M. 2004: Olomouc (k. ú. Slavonín, okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 45, 145.
- Kalábek, M. 2016: Olomouc (k. ú. Slavonín, okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 56(1), 184.
- Kalábek, M. 2017: Olomouc (k. ú. Slavonín, okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 58(1), 164.
- Kalábek, M. 2018a: Olomouc (k. ú. Slavonín, okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 59(1), 150–151.
- Kalábek, M. 2018b: Olomouc (k. ú. Slavonín, okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 59(1), 170–171.
- Kalábek, M. 2021a: Olomouc (k. ú. Slavonín, okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 62(1), 217.
- Kalábek, M. 2021b: Olomouc (k. ú. Slavonín, okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 62(1), 246.
- Kalábek, M. 2021c: Olomouc (k. ú. Slavonín, okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 62(2), 242.
- Kalábek, M., Šín, L. 2019a: Olomouc (k. ú. Slavonín, okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 60(1), 196–197.
- Kalábek, M., Šín, L. 2019b: Olomouc (k. ú. Slavonín, okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 60(1), 220.
- Kalábek, M., Šín, L. 2019c: Olomouc (k. ú. Slavonín, okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 60(1), 238.
- Vránová, V. 2009: Olomouc (k. ú. Slavonín, okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 50, 271–272.

Summary

An archaeological excavation in the “Zahrady” field in Olomouc-Slavonín (Olomouc District) uncovered the remains of three cremation burials dated to the Lusitanian Urnfield culture period. The graves contained cremation fragments and pottery sherds.

Marek Kalábek, Lukáš Šín

Opava (k. ú. Kylešovice, okr. Opava)

„Na Stanech“, parc. č. 2727/1, 2727/11.

Slezská kultura. Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., inv. č. AUB 15/18-1 až 337.

Lokalizace: S-JTSK – -497040.87, -1089553.84; -497020.10, -1089653.99; -497029.00, -1089655.98; -497027.50, -1089662.81; -497002.23, -1089656.96; -497003.67, -1089650.33; -497012.22, -1089652.24; -497032.94, -1089553.10

Záchranný archeologický výzkum realizovaný během června roku 2018 na parcelách č. 2727/1, 2727/11 na k. ú. Kylešovice v polní trati „Na Stanech“ byl prováděn v souvislosti se stavebními pracemi spojenými s novou výstavbou příjezdové komunikace pro rodinné domy. Lokalita, kde byla tato stavební činnost zamýšlena, leží na území s archeologickými nálezy. Již v roce 2007 byl proveden rozsáhlý archeologický výzkum ve východní části polní tratě „Na Stanech“. Při budování nové infrastruktury pro rodinné domy bylo tehdy zachyceno přes 300 objektů. Na tomto polykulturním sídlišti byly doloženy pozůstatky kultur s nálevkovitými poháry a se zvoncovitými poháry z období eneolitu, kultury lužických popelnicových polí doby bronzové, kultury převorské a také nálezy z doby hradištní (Stabrava 2007, 24).

Během záchranného archeologického výzkumu na předemětné lokalitě bylo celkem zachyceno a zkoumáno 45 archeologických objektů, z čehož 23 objektů představovalo kúlové jámy, 21 zahluobené objekty blíže nespecifikované funkce a jeden

hliník (obr. 8). Zahloubené objekty byly převážně oválného půdorysu (v malé míře se objevily kruhové). Rozměry objektů se pohybovaly od 0,9 m do 2,2 m a výplň byla ve většině tvořena ze středně uhlělé hnědočerné jílovité hlíny s hrubými komponenty – kameny. Některé kůlové jámy tvořily pravidelné řady. V prvním případě to byla dvojice kůlových jam (obj. 529, 530), které byly zachyceny v jedné linii ve směru SZ–JV (sice byly pouze dvě, ale zachycená situace evokuje pokračování dalších kůlových jam mimo zkoumanou plochu). Dalším příkladem jsou čtyři kůlové jámy (obj. 540–543), které byly zachyceny na samotném jižním okraji zkoumané plochy. Všechny kůlové jámy tvořily řadu ve směru V–Z a byly od sebe vzdáleny cca 2,5 m. Tato liniová struktura poukazovala na existenci konstrukce nadzemní stavby, která mohla mít minimální délku okolo 10 m. Hliník byl v půdorysu nepravidelně oválný o maximálních rozměrech 2,40 × 2,37 m a hloubce 0,48 m. Výplň (K 137) byla tvořena středně uhlělou černohnědou jílovitou hlínou s hrubými komponenty – kameny, mazanicí a uhlíky. Zhruba v polovině byl objekt narušen meliorační rýhou (směr SZ–JV). Hliník se nacházel v jižní části zkoumané plochy a v blízkosti se našla linie kůlových jam (obj. 540–543).

Při archeologickém výzkumu bylo při preparaci výplní objektů získáno celkem 487 nálezů. Většinu tvoří keramické fragmenty a následně pak nečetná kamenná štipaná industrie. Soubor keramických artefaktů, získaných ze sídlištních jam, je dosti fragmentární a v malé míře nese na sobě chronologické výzdobné prvky. Objevily se převážně hrncovité tvary nádob s vodorovnými obloukovitými uchy nebo i bez uch. Keramika byla dobře vypálená, jako ostrivo byl použit křemičitý písek s příměsí dalších minerálních složek. Výzdoba je dosti strohá, objevily se plastické výčnělky, převážně kuželovité. Díky výzdobným prvkům na keramickém materiálu byla tato lokalita zařazena do kultury lužických popelnicových polí (především do její slezské fáze). Z hlediska polohy a rozmístění objektů na lokalitě můžeme říci, že byla zřejmě zachycena její okrajová část. Objekty byly od sebe dosti vzdáleny a největší koncentrace objektů byla zaznamenána až v jižní části zkoumané plochy (Papáková 2018).

Literatura

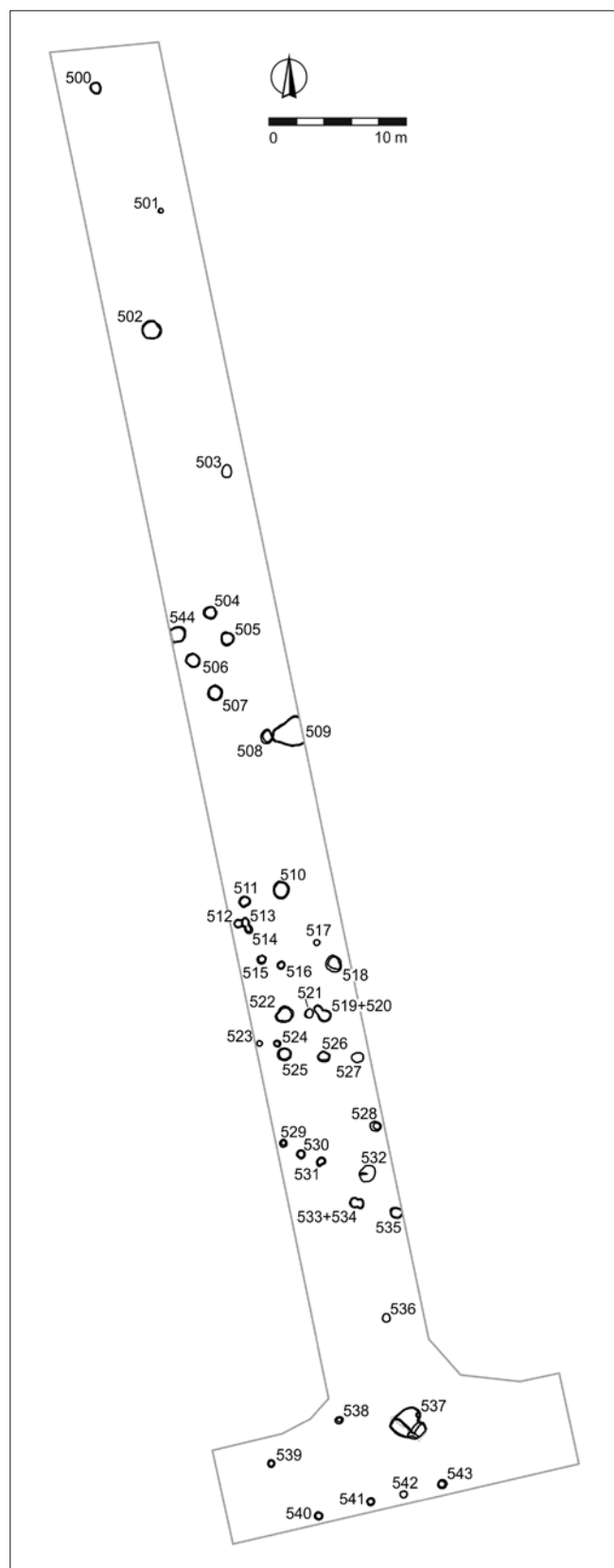
Papáková, K. 2018: *Opava – Kylešovice*. Rkp. nálezové zprávy M-TX-2011800075 [cit. 2020-01-24]. Uloženo: Archiv nálezových zpráv Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i. Dostupné také z: Digitální archiv Archeologické mapy České republiky <http://digiarchiv.amapa.cz/id/MTX-2011800075>.

Stabrava, P. 2007: *Opava – Kylešovice (infrastruktura pro nové RD v trati „Na Stanech“)*. Rkp. nálezové zprávy M-TX-200800738 [cit. 2020-01-24]. Uloženo: Archiv nálezových zpráv Archeologického ústavu AV ČR, Brno. Dostupné také z: Digitální archiv Archeologické mapy České republiky <http://digiarchiv.amapa.cz/id/MTX-200800738>.

Summary

The part of a Lusatian Urnfield culture settlement (Fig. 8) was documented in the “Na Stanech” field in the cadastral area of Kylešovice (Opava District) during a rescue excavation. Of the 45 features that were investigated, there were 23 postholes, 21 unspecified features and one clay pit.

Kateřina Papáková

Obr. 8. Opava. Prostorová situace plochy výzkumu s objekty. Autor J. Fryč.

Fig. 8. Opava. Excavation area with features. Author J. Fryč.

Ostrožská Lhota (okr. Uherské Hradiště)**„Mezi Žleby“, parc. č. 5769.**

Kultura popelnicových polí. Neurčený areál. Povrchový sběr.

Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Slováké muzeum v Uherském Hradišti, p. o.

Lokalizace: WGS-84 – 48.9777956N, 17.4839528E

Při stavbě nového rybníka v roce 2021 došlo k odbagrování archeologických vrstev, které se nepodařilo při archeologickém dohledu v místě stavby zachytit. Na výsypce hlíny umístěné několik set metrů od samotné stavby byla provedena dohledávka movitých artefaktů formou sběrů a prospekce za pomoci detektorů kovů. Podařilo se tak získat mimo jiné soubor nálezů datovaných do období mladší až pozdní doby bronzové, které náleží kultuře popelnicových polí. V souboru dominují střepy keramických nádob, z kovových artefaktů lze uvést fragment bronzového srpů (AMČR).

Literatura

AMČR: Záznam M-202105939 [cit. 2022-05-05]. Archeologická mapa České republiky.

Summary

Several portable finds dated from the Late to Final Bronze Age and attributed to the Urnfield culture were acquired in 2021 during a small-scale rescue excavation necessitated by the construction of a pond in the “Mezi Žleby” field in Ostrožská Lhota (Uherské Hradiště District).

Zdeněk Kuchař

Podolí (k. ú. Podolí u Brna, okr. Brno-venkov)**„Příčný“, parc. č. 935/70.**

Starší doba bronzová. Sídliště. Sonda. Záchranný výzkum.

Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84 – 49.1836636N, 16.7011086E

Před výstavbou haly v prostoru dlouhodobě zkoumané polykulturní lokality (Parma 2021) byla v roce 2021 provedena sondáž, která opět prokázala přítomnost kulturní vrstvy s fragmentárním materiálem datovatelným do starší doby bronzové.

Literatura

Parma, D. 2021: Podolí (k. ú. Podolí u Brna, okr. Brno-venkov).

Přehled výzkumů 62(1), 251.

Summary

A rescue excavation at a multi-period site in the “Příčný” field in the cadastral area of Podolí u Brna (Brno-Country District) produced additional evidence of settlement from the Early Bronze Age.

David Parma

Polešovice (okr. Uherské Hradiště)**„Na Drahač“, parc. č. 6078/1.**

Věteřovská skupina. Hrob. Plošný odkryv. Záchranný výzkum.

Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84 – 49.0275781N, 17.3598492E

V rámci budování sjezdu z mimoúrovňové křižovatky Nedakonice byl v roce 2021 nedaleko slovanského pohřebiště v poloze „Na Drahač“ (viz oddíl Středověk a novověk) prozkoumán také jeden kostrový hrob dítěte věteřovské skupiny. Pohřbené dítě bylo vybaveno drobným koflíkem, jehlicí a náhrdelníkem složeným z bronzových spirálek. Hrobová jáma byla oválného tvaru, přičemž k velikosti hrobové jámy nepřiměřeně drobný skelet byl dislokován v její západní části. Jedinec byl uložen v mírně skloněné poloze s orientací S–J, s pohledem směřujícím k východu. Na základě nálezu tohoto solitérního hrobu nelze bohužel predikovat existenci rozsáhlejšího pohřebiště, jelikož hrobové nálezy věteřovské skupiny jsou spíše výjimečné. Pokud by však nějaké další hroby existovaly, je ze zbytku prozkoumané plochy zřejmé, že se budou nacházet západně od trasy sjezdu.

Literatura

Neuvezeno.

Summary

One Věteřov culture child's grave was investigated during the construction of the Nedakonice grade-separated junction exit in the “Na Drahač” field in Polešovice (Uherské Hradiště District).

Miroslav Popelka, Marek Lečbych, Martin Paulus

Polešovice (okr. Uherské Hradiště)**„Nivy“.**

Starší doba bronzová, věteřovská skupina, mladší doba bronzová.

Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84 – 49.01808N, 17.35643E; 49.01630N, 17.35482E; 49.01698N, 17.35344E; 49.01595N, 17.35618E

V trase nově budované dálnice se do konce roku 2021 mezi více než tisícem zahloubených archeologických objektů (viz oddíl Neolit, Doba železná, Středověk a novověk) podařilo prozkoumat také sídlištní komponenty z doby bronzové. Výrazně zastoupena je věteřovská skupina starší doby bronzové, méně intenzivní jsou doklady osídlení z mladší doby bronzové. Zahloubené objekty věteřovské skupiny (převážně skladovacího charakteru) poskytly celou škálu kompletně dochovaných keramických tvarů. Osídlení doby bronzové bylo v okolí zachyceno již předchozími záchrannými výzkumy (Čižmář, Geislerová eds. 2006, 248–249; Geislerová, Parma eds. 2013, 273–274; 2018, 282–283). Nejzásadnějším nálezem, díky kterému se Polešovice dostaly do popředí zájmu, byl nález jednoho z největších depotů z doby bronzové, čítající několik stovek kusů předmětů (Salaš 2005, 377–378).

Literatura

Čižmář, M., Geislerová, K. (eds.) 2006: *Výzkumy – Ausgrabungen 1999–2004*. Brno: Ústav archeologické památkové péče Brno.

Geislerová, K., Parma, D. (eds.) 2013: *Výzkumy – Ausgrabungen 2005–2010*. Brno: Ústav archeologické památkové péče Brno.

Geislerová, K., Parma, D. (eds.) 2018: *Výzkumy – Ausgrabungen 2011–2016*. Brno: Ústav archeologické památkové péče Brno.

Salaš, M. 2005: *Bronzové depoty střední až pozdní doby bronzové na Moravě a ve Slezsku I. Text; II. Tabulky*. Brno: Moravské zemské muzeum.

Summary

A greater number of archaeological features were investigated along the route of the built motorway in the “Nivy” field in Polešovice (Uherské Hradiště District), including those from the Early Bronze Age (Věteřov culture) and the Late Bronze Age.

Miroslav Popelka, Martin Paulus, Marek Lečbych

Polešovice (okr. Uherské Hradiště)

Obecní pískovna Nivy.

Nitranská kultura. Pohřební areál. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. Uložení nálezů: Slováké muzeum v Uherském Hradišti, p. o.

Lokalizace: S-JTSK – -546262.66, -1185876.58

Při pokračování pravidelného záchraného výzkumu v polešovické pískovně (viz oddíl Neolit) byla v roce 2021 prozkoumána skupinka šesti hrobů, která bezpochyby náleží postupně odkrývanému pohřebišti z počátků doby bronzové (Kala 2020). V hrobových jámách byly zjištěny velmi špatně zachované kosterní pozůstatky. Zemřelí byli do hrobových jam uloženi na boku, v mírně pokrčené poloze, s různou orientací ve směru V-Z. V jednom hrobě byly zachyceny dva pohřby dospělých jedinců uložených hlavami od sebe, se spletenými dolními končetinami. V hrobovém inventáři byly zastoupeny pouze špatně vypálené keramické nádoby a z jednoho hrobu se podařilo vyvézt drobné kostěné korálky.

Literatura

Kala, J. 2020: Polešovice (okr. Uherské Hradiště). *Přehled výzkumů* 61(1), 181–182.

Summary

During an archaeological rescue excavation in the “Nivy” field in Polešovice (Uherské Hradiště District), six Nitra culture graves were found. In one grave, two burials of adults were documented, with their heads apart and their lower limbs crossed over each other. Only poorly fired ceramic vessels occurred among the grave goods and small bone beads were excavated from one of the graves.

Marek Lečbych

Prosiměřice (okr. Znojmo)

„U Domčického lesa“, parc. č. 3798.

Mladší doba bronzová. Depot. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. Uložení nálezů: Jihomoravské muzeum ve Znojmě, p. o.

Lokalizace: nepublikováno z důvodu ochrany lokality

Záchraný archeologický výzkum, který se uskutečnil v říjnu 2021, byl iniciován terénními úpravami spojenými se zřízením nového mokřadního biotopu v trati „U Domčického lesa“. V součinnosti se spolupracovníky jsme plochu 1,02 ha podrobili pečlivému průzkumu detektorem kovů, který kromě povrchových

recentních nálezů odhalil v nejnižším bodě prvního jezírka mokřadu bronzový depot obsahující dvě sekery s tulejí a ouškem (obr. 9) a slitky bronzu. Depot byl uložen v půdě volně. Vyzvednutí předmětů komplikoval relativně silný přítok vody, proto bylo nutné vodu průběžně odčerpávat.

Sekery jsme ve spolupráci s Oddělením přírodních věd a archeometrie Archeologického ústavu AV ČR, Praze, v. v. i., (pod vedením Ing. J. Hoška, Ph.D.) podrobili tomografické analýze, která odhalila u jednoho předmětu značnou pórovitost suroviny, jež vzniká při odlévání neúměrně přehřátým kovem. Nedokonalé odlití výrobků, prasklé ouško a pórovitost suroviny naznačuje, že jde o sklad nekvalitních výrobků.

Literatura

Neuveveno.

Obr. 9. Prosiměřice. Sekery s tulejkou a ouškem z depotu. Foto F. Drybčák.

Fig. 9. Prosiměřice. The socketed axes from the hoard. Photo by F. Drybčák.

Summary

A rescue excavation initiated by terrain modifications during the construction of a wetland biotope in the “U Domčického lesa” field in Prosiměřice (Znojmo District) produced a hoard containing two socketed axes with a loop and bronze ingots (Fig. 9). The hoard is dated to the Late Bronze Age.

Alena Nejedlá

Prostějov (k. ú. Čechovice u Prostějova, okr. Prostějov)

„V Kopcích za remízem“, parc. č. 562/1.

Lužická kultura. Hrob. Skupina/síť sond. Záchraný výzkum. Uložení nálezů: Muzeum a galerie v Prostějově, p. o., inv. č. 320.808–320.812.

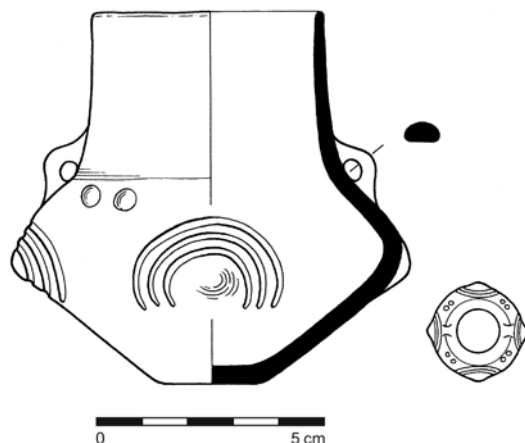
Lokalizace: S-JTSK – -560788.63, -1135577.43

V měsících dubnu a květnu 2021 byly realizovány zemní práce související s výstavbou optického propoje internetové sítě společnosti INFOS ART mezi Krasicemi (dnes integrovaná součást města Prostějova) a Seloutkami (Fojtík 2021). Liniový výkop protnul v poloze s pomístním názvem „V Kopcích za remízem“ žárový hrob lužické kultury (obr. 10). Tento opětovně potvrdil

existenci pohřebiště mladší doby bronzové, které bylo prvně zjištěno záchranným archeologickým výzkumem teprve v roce 2000 (Čižmář, Geislerová eds. 2006, 259; Šmíd 2001a; 2001b) a upřesnil též naše dosavadní poznatky o jeho velikosti i míře narušení probíhající intenzivní zemědělskou činností.

Literatura

- Čižmář, M., Geislerová, K. (eds.) 2006: *Výzkumy – Ausgrabungen 1999–2004*. Brno: Ústav archeologické památkové péče Brno.
- Fojtík, P. 2021: *NZ Čechovice u Prostějova, okr. Prostějov 2021. „Optický propoj Krasice-Seloutky“, č. akce 228/21. Rkp. nálezové zprávy, č. j. 603/21. Uloženo: archiv Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i.*
- Šmíd, M. 2001a: *NZ Prostějov-Krasice, U cihelny, 2000. „Optické propojení Brno-Ostrava-Český Těšín, úsek Prostějov“, č. akce 333/00. Rkp. nálezové zprávy, č. j. MTX201702087. Uloženo: Archiv nálezových zpráv Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i.*
- Šmíd, M. 2001b: *Prostějov (k. ú. Krasice, okr. Prostějov). Přehled výzkumů 42(2000), 169.*

Obr. 10. Prostějov. Keramická nádoba z narušeného žárového hrobu lužické kultury. Kresba J. Molčíkové.

Fig. 10. Prostějov. Ceramic vessel from the disturbed Lusatian culture cremation burial. Drawing by J. Molčíková.

Summary

A Lusatian culture cremation burial (Fig. 10) was disturbed during the installation of optic cables in the “V Kopcích za remízem” field in the cadastral area of Čechovice u Prostějova (Prostějov District). This grave is related to the Late Bronze Age cemetery first identified in this area in 2000.

Pavel Fojtík

Prostějov (k. ú. Domamyslice, okr. Prostějov)

„Klínský“, „Díly“, parc. č. 280/2, 280/4.

Slezská kultura. Pohřebiště/hřbitov. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. Uložení nálezů: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: S-JTSK – -562135.64, -1135145.16

V měsících dubnu až červnu 2021 probíhaly zemní práce související s rekonstrukcí VTL plynovodu Prostějov-Domamyslice. Tyto se dotkly též poloh „Klínský“ a „Díly“, které jsou

známy díky rozsáhlému žárovému pohřebišti slezské kultury jako jedna z klíčových lokalit pro studium pozdní doby bronzové na střední Moravě (např. Nekvasil 1987; Podborský 1970, aj.). V prostoru u silážní jámy, situované při centrální ploše nekropole (viz např. Fojtík et al. 2007, 308, obr. 1; Sedláček 2005, obr. na str. 11), byly zaznamenány reliktu terénních archeologických situací, které můžeme interpretovat buďto jako báze intenzivní zemědělskou činností zcela zničených žárových hrobů, nebo spíše jako stopy archeologických odkryvů z 20. až 30. let 20. století realizovaných zde A. Gottwaldem a později i K. Dobešem nebo F. Trčalou (Sedláček 2005, 12–15, zde přehled starších výzkumných aktivit s dostupnými prameny a literaturou).

Literatura

- Fojtík, P., Maleček, M., Maleček, R. 2007: Neznámý hrobový celek z pohřebiště lidu popelnicových polí v Domamyslicích, okr. Prostějov. *Pravěk* Nová řada 15/2005, 299–310.
- Nekvasil, J. 1987: Der gegenwärtige Forschungsstand der Lausitzer Kultur während der Urnenfelderperiode in Mähren. In: E. Plesl, J. Hrala (eds.): *Die Urnenfelderkulturen Mitteleuropas. Symposium Liblice 21.–25. 10. 1985*. Praha: Archeologický ústav ČSAV, 255–262.
- Podborský, V. 1970: *Mähren in der Spätbronzezeit und an der Schwelle der Eisenzeit*. Brno: Universita J. E. Purkyně.
- Sedláček, R. 2005: *Domamyslice. Pohřebiště lidu popelnicových polí*. *Pravěk*. Supplementum 13. Brno: Ústav archeologické památkové péče Brno.

Summary

Remains of several archaeological contexts were recorded in the area of a known Final Bronze Age Silesian culture cemetery in the “Klínský” and “Díly” fields in the cadastral area of Domamyslice (Prostějov District). These can be interpreted either as a base of cremation burials completely destroyed by intensive agricultural activity or, more likely, as traces of archaeological excavations from the 1920s and 1930s.

Pavel Fojtík

Sazovice (okr. Zlín)

„Výšavy“, parc. č. 705.

Mladší doba bronzová. Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. Uložení nálezů: Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně, p. o.

Lokalizace: WGS-84 – 49.2397839N, 17.5604892E

Při stavbě polní cesty v extravilánovém úseku mezi Sazovicemi a Machovou, vedoucí po terase nad tokem Machovky, bylo výzkumem v roce 2021 doloženo v jižní části trati „Výšavy“ pravěké sídliště. Některé z nevýrazných objektů menších rozměrů poskytly materiál zařaditelný do mladší doby bronzové.

Literatura

Neuvezeno.

Summary

A Late Bronze Age settlement was documented on the “Výšavy” field in the cadastral area of Sazovice (Zlín District) during the construction of a field road between Machova and Sazovice.

Martin Paulus, Miroslav Popelka

Senetářov (okr. Blansko)

Lipový kopec, „Vápencová skála“, parc. č. 645/1.

Mladší doba bronzová. Ojedinělý artefakt. Průzkum detektorem kovu. Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84 – 49.3337261N, 16.7939672E

Na jaře 2021 proběhl na severovýchodní ostrožně Lipového kopce preventivní detektorový průzkum spojený s nálezem staveniště nedokončeného středověkého hradu. V místě kóty 546 m zvaném místopisně jako „Vápencová skála“ byl nalezen menší bronzový nůž z období kultury středodunajských popelnicových polí. Absence kulturní vrstvy nenapovídá tomu, že by se jednalo o pravěké výšinné sídliště, jde spíše o ojedinělý nález.

Literatura

Neuvedeno.

Summary

A preventive metal detector survey was conducted on the north-east promontory of Lipový kopec in Senetářov (Blansko District) in the spring of 2021. A smaller bronze knife from the period of the Middle-Danubian Urnfield culture, probably an isolated find, was discovered in the “Vápencová skála” field.

Petr Kos

Senice na Hané (okr. Olomouc)

„Veklice“.

Lužická kultura. Sídlíště. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Archeologické centrum Olomouc, p. o.

Lokalizace: WGS-84 – 49.6296556N, 17.0782806E; 49.6295278N, 17.0748861E; 49.6286750N, 17.0747250E; 49.6292833N, 17.0781639E

V červnu roku 2021 provedli pracovníci Archeologického centra Olomouc, p. o., záchraný archeologický výzkum na stavbě „Realizace PSZ v k. ú. Senice na Hané“. Stavba zahrnovala pozemkové úpravy dvou polních cest a stavbu Bio-centra Veklice. Během výzkumu byly zachyceny stopy osídlení z mladší doby bronzové, halštatu a latěnu. Lokalita se nacházela na poli severozápadně od intravilánu obce, v trati „Veklice“, v rovinatém terénu na pravém břehu říčky Blaty, v nadmořské výšce 240 m.

Po skrývce ornice těžkou technikou se ve dvou místech stavby objevily rozsáhlejší tmavší plochy v jinak světlém šedožlutém jílovitém podloží. V jejich prostoru byly během archeologického dohledu objeveny zlomky keramiky, mazanice a struska. V těchto místech bylo poté během výzkumu položeno devět sond. V sondách S4, S5 a S6, nacházejících se na východním okraji budoucího rybníka, v prostoru výpustku a tůně 3, byla prozkoumána splachová vrstva, v jejíž horní části (cca prvních 20 cm) se nacházely fragmenty lužické keramiky. V sondě S6 byla zachycena zásobní jáma datovaná do téhož období. Z jejího zásypu pochází zlomky keramiky, mazanice a zvířecích kostí.

Literatura

Neuvedeno.

Summary

A storage pit and a cultural layer dated to the Late Bronze Age (Lusatian culture) were excavated during a rescue archaeological

excavation in the area of the future pond located northwest of the village Senice na Hané (Olomouc District).

Vendula Vránová

Sokolnice (okr. Brno-venkov)

Ul. U Cihelny, parc. č. 423/2–423/4.

Starší doba bronzová. Sídlíště. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84 – 49.1184511N, 16.7309078E

Při výstavbě nové průmyslové haly v blízkosti bývalé cihelny (křižovatka ulic Kobylnická a U Cihelny) byly v roce 2021 dokumentovány čtyři zásobní jámy ze starší doby bronzové; větší část plochy stavby byla již dříve zničena terénními úpravami a hospodářskými stavbami v areálu bývalého JZD (Belcredi a kol. 1989, 107).

Literatura

Belcredi, L., Čížmář, M., Košťurík, P., Oliva, M., Salaš, M. 1989:

Archeologické lokality a nálezy Brno-venkov. Brno: Okresní muzeum Brno-venkov.

Summary

Four Early Bronze Age storage pits were documented during the construction of a new industrial hall near the former brickyard at the crossroads of Kobylnická and U Cihelny streets in Sokolnice (Brno-Country District).

David Parma

Střílky (okr. Kroměříž)

„Nivky“.

Kultura popelnicových polí. Sídlíště. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Archeologické centrum Olomouc, p. o.

Lokalizace: WGS-84 – 49.1535078N, 17.2027719E; 49.1507292N, 17.2002828E; 49.1535078N, 17.2027719E; 49.1504483N, 17.2009372E; 49.1532061N, 17.2034694E

Výzkum byl vyvolán stavbou plynovodu VTL Moravia a probíhal v úseku označeném 04-04. Zkoumaná plocha leží mezi intravilánem obce Střílky a silnicí Brno – Uherské Hradiště. Skryt byl úzký pás od vrcholu návrší ve směru SV–JZ až do údolí Zámeckého potoka. Výzkum probíhal od března do října roku 2021. Na polykulturní lokalitě (viz oddíl Středověk a novověk) bylo objeveno několik jam datovaných do období kultury popelnicových polí.

Literatura

Neuvedeno.

Summary

Several settlement pits dated to the Urnfield culture period were discovered during a rescue archaeological excavation at the multi-period site in the “Nivky” field in Střílky (Kroměříž District).

Pavel Moš

Šumperk (k. ú. Dolní Temenice, okr. Šumperk)**Sídlíště Sever; Ul. Erbenova.**

Kultura popelnicových polí. Sídlíště. Vertikální řez. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Vlastivědné muzeum v Šumperku, p. o., přír. č. 4/2021.

Lokalizace: WGS-84 – 49.9708167N, 16.9661114E; 49.9709167N, 16.9660122E

V roce 2021 pokračovala postupná regenerace sídlíště Sever v severní části města. V oblasti ulic Erbenova a Šumavská se nachází sídlíště kultury lužických popelnicových polí (Goš, Nekvasil 1976), sídlíštní situace zde byly dokumentovány i v roce 2020 při výstavbě optické sítě (Halama 2021). O rok později byly v ulici Erbenova realizovány stavební úpravy vodovodu. Liniové výkopy sice odhalovaly již stávající potrubí, nicméně i tak se na dvou místech (před č. p. 2 a mezi č. p. 2 a 2a v Erbenově ulici) podařilo ve stěnách výkopů identifikovat sídlíštní objekty. Jejich profily byly zdokumentovány (kresebně a fotograficky) a také ověřovány – bylo tak získáno celkem 15 fragmentů keramických nádob kultury lužických popelnicových polí. Tato nová prostorová zjištění nám tak lépe mapují předpokládaný jihovýchodní okraj sídlíště.

Literatura

Goš, V., Nekvasil, J. 1976: Sídlíště lužické kultury v Šumperku-Temenici. *Památky archeologické* LXVII(2), 359–392.

Halama, J. 2021: Šumperk (k. ú. Dolní Temenice, okr. Šumperk). *Přehled výzkumů* 62(1), 257.

Summary

The gradual regeneration of the Sever housing estate in the northern part of Šumperk (Šumperk District) continued in 2021. Settlement features were documented in two places in a linear trench during the construction modification of the water main in Erbenova Street. A total of 15 fragments of Lusatian Urnfield culture ceramic vessels were collected.

Jakub Halama

Tetčice (okr. Brno-venkov)**Ul. Rosická; „Rybníky“, parc. č. 758/1.**

Kultura popelnicových polí. Sídlíště. Skupina/sít sond. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Moravské zemské muzeum.

Lokalizace: WGS-84 – 49.1754783N, 16.4079289E

Při hloubení výkopů pro základy rodinného domu v březnu 2020 byl zachycen rozsáhlý objekt, pravděpodobně sídlíštní jáma, obsahující především fragmenty keramických nádob. Získaný materiál nebyl příliš vhodný k přesnějšímu datování, proto lze zmíněný objekt datovat pouze rámcově do mladší až pozdní doby bronzové (kultura popelnicových polí). Nálezy z doby bronzové jsou v okolí předmětné parcely poměrně hojné a poměrně významné: jde zejména o sídlíště v těsně přiléhající poloze „Padělky“ (tzv. Růžickova cihelna; Skutil 1930, 298; 1936, 154; Salaš 1990, 39–40; 2005, 462–463; Unger 1987; Valoch 1997, 283) a pohřebiště v nedaleké poloze „Křiby“ (Říhovský 1958; 1962, 464–465; Salaš 1990, 44–46; Skutil 1936, 154). Obě lokality jsou datované do velatické fáze kultury popelnicových polí, respektive do období přelomu s pozdější fází podolskou (Říhovský 1982, 66; Salaš 2015, 59–86).

Literatura

Říhovský, J. 1958: Nové nálezy velatické kultury. *Přehled výzkumů* 1957, 106.

Říhovský, J. 1962: Sídlíště z počátku mladší doby bronzové v Tetčicích. *Archeologické rozhledy* XIV(3), 464–470, 487.

Říhovský, J. 1982: *Základy středodunajských popelnicových polí na Moravě*. Studie Archeologického ústavu ČSAV v Brně X(1). Praha: Academia.

Salaš, M. 1990: K západním vlivům v kultuře středodunajských popelnicových polí. *Časopis Moravského muzea, vědy společenské* LXXV, 39–52.

Salaš, M. 2005: *Bronzové depoty střední až pozdní doby bronzové na Moravě a ve Slezsku I. Text; II. Tabulky*. Brno: Moravské zemské muzeum.

Salaš, M. 2015: Ve zlatavém lesku doby bronzové. In: Z. Hájek (ed.): *Tetčice. Archeologické doklady lidských aktivit na katastru obce a blízkého okolí*. Brno: Moravské zemské muzeum, 55–87.

Skutil, J. 1930: Moravské praehistorické výkopy a nálezy za rok 1929. *Příroda* XXIII, 293–299.

Skutil, J. 1936: Moravské praehistorické výkopy a nálezy 1931. *Obzor praehistorický* IX, 1930–1935, 140–164.

Unger, J. 1987: Ein Objekt aus der jüngeren Bronzezeit bei Tetčice (Bez. Brno-venkov). *Přehled výzkumů* 1984, 30.

Valoch, K. 1997: Jaroslav Mikulášek (*10. 8. 1916 – †5. 12. 1996). *Acta Musei Moraviae, scientiae sociales* LXXXII(1–2), 283–284.

Summary

Remains of a Late to Final Bronze Age settlement perhaps related to previously documented contemporaneous settlement were determined during the construction of a family house in Rosická Street in Tetčice (Brno-Country District).

Alžběta Čerevková, Katarína Bučová Čerňavová

Uhřice (k. ú. Uhřice u Kroměříže, okr. Kroměříž)**„Zákříží“, parc. č. 1430.**

Doba bronzová, únětická kultura. Sídlíště, pohřební areál. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Muzeum Kroměřížska, p. o.

Lokalizace: WGS-84 – 49.2799228N, 17.2036589E

V průběhu záchraného archeologického výzkumu vyvolaného stavbou polní cesty C1 v k. ú. Uhřice u Kroměříže byly v roce 2021 prozkoumány tři archeologické objekty v jižní části stavby (jihovýchodní okraj intravilánu obce v poloze „Zákříží“). Jednalo se o dva blíže nedatované žárové hroby (jeden jámový, druhý urnový) a jednu sídlíštní jámu ze starší doby bronzové, která poskytla početnou kolekci rekonstruovatelných keramických tvarů (únětická kultura). Vzhledem k tvaru torza nádoby (zachováno pouze dno s částí výrazněji se rozšiřující výdutě) z urnového hrobu lze předpokládat příslušnost ke kultuře popelnicových polí. Kromě povrchových sběrů a starších (většinou nelokalizovaných) nálezů se jednalo o první odborně provedený výzkum v katastru Uhřic u Kroměříže (Fišer 1976).

Literatura

Fišer, Z. 1976: *Pravěk Kroměřížska. Díl II – soupis*. Rkp. disertační práce. Uloženo: Ústřední knihovna Filozofické fakulty Masarykovy univerzity.

Summary

Two cremation burials lacking a more precise dating and an Únětice culture storage pit were investigated during the construction of a new field road in the “Zákříží” field in Uhřice (Kroměříž District).

Miroslav Popelka, Martin Paulus

Velké Hoštice (okr. Opava)

Ul. Mírová, parc. č. 427/3, 428/2, 429.

Lužická kultura. Sídliště. Plošný odkryv. Záchraný výzkum.

Uložení nálezu: Slezské zemské muzeum.

Lokalizace: WGS-84 – 49.9338283N, 17.9746700E

V březnu roku 2021 proběhl na katastru Velkých Hoštic záchranný archeologický výzkum při výstavbě rodinného domu. Při zemních pracích byly zjištěny archeologické situace v počtu 14 objektů – devět zásobnicových jam (z toho jedna možná pec), tři sídlištní jámy (jedna může představovat okraj hliníku), jedna kulová jáma a jeden žlábek. Objekty náležely dvěma horizontům osídlení, a to lužické kultuře a období eneolitu (viz oddíl Eneolit).

Literatura

Neuvezeno.

Summary

The rescue archaeological excavation conducted in Mírová Street in Velké Hoštice (Opava District) prior to the construction of a family house revealed a Lusatian culture settlement.

Jiří Juchelka, Ondřej Klápa, Marek Pieton, David Galia

Víceměřice (okr. Prostějov)

„Kratiny“.

Mladší doba bronzová. Pohřební areál, sídliště. Plošný odkryv.

Badatelský výzkum. Uložení nálezu: Moravské zemské muzeum.

Lokalizace: WGS-84 – 49.3596428N, 17.1754133E

Odkryv byl proveden na k. ú. Víceměřic v roce 2021 v rámci projektu zaměřeného na výzkum sklářské dílny v prostoru obchodního a výrobního centra ze střední a mladší doby laténské v Němčicích (podrobněji viz oddíl Doba železná). V severozápadní části zkoumané plochy byly zjištěny zbytky pohřebiště z mladší doby bronzové. Odkryt byl částečně naoraný žárový hrob dochovaný na pomezí podloží a ornice. V kruhové jamce byla uložena nádoba, ovšem bez kremace, a při snižování ornice byla zjištěna kumulace střepů představující torzo další nádoby. Zajímavý je ovšem hrob kostrový, jednalo se pravděpodobně o ženu v poloze na zádech orientovanou ve směru SV-JZ (obr. 11). Na levé ruce byl umístěn nezdobený bronzový náramek, u pravého ramene ležela dlouhá jehlice s vřetenovitou hlavici, u hlavy vlasové ozdoby v podobě stočených bronzových plíšků a na krku náhrdelník složený z drobných bronzových spirálovitých trubiček. Předpokládáme, že se zde původně nacházelo hrobů více, nicméně byly v průběhu času zničeny zemědělskou činností. Sídlištní komponentu z téhož období představují dva zahlučené objekty porušené laténskými objekty.

Literatura

Neuvezeno.

Obr. 11. Víceměřice. Orbou porušený kostrový hrob z mladší doby bronzové zachycený na rozhraní ornice a geologického podloží. Foto I. Čižmář.

Fig. 11. Víceměřice. A Late Bronze Age inhumation grave disturbed by ploughing was found between the topsoil and subsoil. Photo by I. Čižmář.

Summary

Several cremation burials and one inhumation grave from the Late Bronze Age (Fig. 11) were uncovered during the course of the excavation of the central Late La Tène site in Němčice in the cadastral area of Víceměřice (Prostějov District). Settlement features were also recorded.

Ivan Čižmář, Hana Čižmářová, Miroslav Popelka

Zdounky (okr. Kroměříž)

„U Kaple“, parc. č. 1057/10.

Starší doba bronzová. Sídliště. Plošný odkryv. Záchraný výzkum.

Uložení nálezu: Muzeum Kroměřížska, p. o.

Lokalizace: WGS-84 – 49.2272017N, 17.3286175E

V průběhu archeologického výzkumu při stavbě infrastruktury pro nově budované rodinné domy v roce 2021 byl mezi převažujícími neolitickými objekty (viz oddíl Neolit) prozkoumán také nejméně jeden objekt s materiálem spadajícím obecně do

Obr. 12. Zdounky. Letecký snímek plochy výzkumu v lokalitě „U Kaple“. Foto Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Fig. 12. Zdounky. Aerial image of the excavation area located in the “U Kaple” field. Photo by the Institute for Archaeological Heritage Brno.

starší doby bronzové (obr. 12). Zjištěné osídlení může korespondovat se starými náhodnými nálezy kamenných nástrojů (Fišer 1976, 141), deponovanými v Muzeu Kroměřížska v Kroměříži.

Literatura

Fišer, Z. 1976: *Pravěk Kroměřížska. Díl II – soupis*. Rkp. disertační práce. Uloženo: Ústřední knihovna Filozofické fakulty Masarykovy univerzity.

Summary

An Early Bronze Age settlement (Fig. 12) was documented in an excavation for infrastructure for newly-built family houses in the “U Kaple” field in Zdounky (Kroměříž District).

Miroslav Popelka, Martin Paulus

Zlín (k. ú. Malenovice u Zlína, okr. Zlín)

„Rybníčky“, parc. č. 2078/146–2078/148.

Doba bronzová. Sídliště, hrob. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně, p. o.

Lokalizace: WGS-84 – 49.2034786N, 17.5631875E

V průběhu stavby nové samoobslužné myčky byla zkoumána západní periferie lokality, nacházející se dnes prakticky celá pod nákupní zónou Centro Zlín a přidruženými obchodními objekty. Lokalita byla dlouhodobě zkoumána pracovníky Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i., ve spolupráci s Muzeem jihovýchodní Moravy ve Zlíně, p. o., od konce 90. let (ke starším etapám souhrnně Kohoutek 2007). Při výzkumu v roce 2021 bylo prozkoumáno několik sídlištních objektů nevýrazného charakteru s materiálem odpovídajícím obecně době bronzové, ale také jedna zásobní jáma, obsahující ostatky dvou jedinců (obr. 13). Jeden z nich byl uložen v rituální, silně skrčené poloze v centrální části rozměrné zásobní jámy, a jako milodar byla k tomuto jedinci přiložena drobná keramická nádoba. Následně došlo dle stratigrafie na profilu jámy k částečnému zasypaní, přičemž vznikl kužel svažující se ke stěnám objektu. V této fázi byl do jámy

nerituálně pohřben další jedinec, který svým uložením pod převíslou stěnou objektu napovídá, že se sesunul po kuželu částečně zaplněné jámy. Situace je datována obecně do doby bronzové.

Literatura

Kohoutek, J. 2007: Záchrané výzkumy na lokalitě Zlín-Malenovice „Mezicestí“ 1999–2005. *Pravěk* Nová řada 15/2005, 311–340.

Summary

A smaller area with several indistinct features and a storage pit with the remains of two individuals dated in general to the Bronze Age were investigated during the construction of a car wash in the “Rybníčky” field in the Malenovice cadastral area in Zlín (Zlín District).

Martin Paulus, Miroslav Popelka

Zubří (okr. Vsetín)

„Machulky“.

Pozdní doba bronzová. Ojedinelý artefakt. Průzkum detektorem kovu. Uložení nálezu: Muzeum regionu Valašsko, p. o.

Lokalizace: WGS-84 – 49.494723N, 18.087178E

Během povrchové prospekce v roce 2021 byl nalezen fragment bronzové jehlice. Zachovalo se jenom tělo s částí krčku o délce 10,4 cm. Na krčku je doloženo nevýrazné vertikální rýhování. Jde o první nález z doby bronzové na území města Zubří.

Literatura

Neuveдено.

Summary

A fragment of a bronze pin decorated with vertical grooves was found during a surface survey in the “Machulky” field in Zubří (Vsetín District). The artefact is dated to the Final Bronze Age.

Samuel Španihel

Obr. 13. Zlín. Pohled na lidské skelety v zásobní jámě. Foto M. Popelka.

Fig. 13. Zlín. View of the human skeletal remains in the storage pit. Photo by M. Popelka.

Přehled výzkumů na Moravě a ve Slezsku 2021 – seznam autorů

Apiar Peter	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Augustinová Klára	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. Ústav archeologie a muzeologie FF MU
Bartík Jaroslav	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Bártová Pavelková Taťána	Muzeum regionu Boskovicka, p. o. Muzeum regionu Valašsko, p. o.
Bedáň Lukáš	Muzeum regionu Boskovicka, p. o.
Bíško Richard	Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.
Brázda Zbyněk	Nálezce/dárce
Bučo Michal	Archaia Brno z. ú.
Bučová Čerňavová Katarína	Moravské zemské muzeum
Bušek Michal	Nálezce/dárce
Cibulka David	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Čerevková Alžběta	Moravské zemské muzeum
Čížmář Ivan	Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.
Čížmářová Hana	Moravské zemské muzeum
Dokoupil Lubomír	Nálezce/dárce
Faltýnek Karel	Národní památkový ústav, ÚOP v Olomouci
Fojtík Pavel	Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.
Fryč Daniel	Neprofesionální archeolog
Galia David	Slezské zemské muzeum
Gibala Bohumil	Nálezce/dárce
Golec Martin	Katedra historie FF UPOL
Golec Mírová Zuzana	–
Hájek Zdeněk	Samostatný archeolog
Halama Jakub	Vlastivědné muzeum v Šumperku, p. o.
Havelka Vladimír	–
Hlavica Michal	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Hložek Martin	Samostatný archeolog
Hlubek Lukáš	Vlastivědné muzeum v Olomouci
Hons David	Ústav archeologie a muzeologie FF MU
Javorčíková Katarína	–
Jílek Jan	Ústav archeologie a muzeologie FF MU
Johančík Radek	Archeologické centrum Olomouc, p. o.
Juchelka Jiří	Slezské zemské muzeum
Kala Jiří	Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.
Kalábek Marek	Archeologické centrum Olomouc, p. o.
Kašparová Tereza	Muzeum regionu Valašsko, p. o.
Klápa Ondřej	Slezské zemské muzeum
Knotek Petr	Neprofesionální archeolog
Kolařík Václav	Archaia Brno z. ú.
Komínek Miroslav	Neprofesionální archeolog Muzeum Komenského v Přerově, p. o.
Komoróczy Balázs	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Kos Petr	Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.
Kratochvíl Radim	–
Kuča Martin	Samostatný archeolog
Kučera Lukáš	–
Kuchař Zdeněk	Slovácké muzeum v Uherském Hradišti, p. o.
Lečbych Marek	Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.
Lengyel Marcel	Neprofesionální archeolog

Loskotová Zuzana	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Mališková Johana	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Matějec Petr	Neprofesionální archeolog
Mikulec Roman	Ústav archeologie a muzeologie FF MU
Mikulková Blanka	Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.
Mos Pavel	Archeologické centrum Olomouc, p. o.
Nejedlá Alena	Jihomoravské muzeum ve Znojmě, p. o.
Novák Marek	Muzeum Blanenska, p. o.
Novák Martin	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Oliva Martin	Moravské zemské muzeum - Ústav Anthropos
Papáková Kateřina	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Parma David	Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.
Petr Tomáš	Slezské zemské muzeum
Piačková Kristína	Regionální muzeum v Mikulově, p. o.
Pieton Marek	Slezské zemské muzeum
Popelka Miroslav	Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.
Popelková Radka	Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.
Průchová Erika	–
Přidal Tomáš	Neprofesionální archeolog
Přichystal Antonín	Ústav geologických věd PŘF MU
Přichystal Michal	Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.
Rožnovský David	Jihomoravské muzeum ve Znojmě, p. o.
Rybářová Klára	Muzeum Vyškovska, p. o.
Rychlý Milan	Vlastivědné muzeum Jesenicka, p. o.
Rychtaříková Tereza	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Sedláčková Lenka	Archaia Brno z. ú.
Schenk Zdeněk	Muzeum Komenského v Přerově, p. o.
Šebela Lubomír	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Šín Lukáš	Archeologické centrum Olomouc, p. o.
Škrdl Petr	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Šmácho Petr	Neprofesionální archeolog
Šneberger Jiří	–
Španihel Samuel	Muzeum regionu Valašsko, p. o.
Štrof Antonín	Muzeum regionu Boskovicka, p. o.
Tajer Arkadiusz	Archeologické centrum Olomouc, p. o.
Tóth Peter	Ústav archeologie a muzeologie FF MU
Trampota František	Regionální muzeum v Mikulově, p. o. Ústav archeologie a muzeologie FF MU
Urban Eliáš	Neprofesionální archeolog
Václavíková Dominika	Katedra historie FF UPOL
Vaněček David	Ústav archeologie a muzeologie FF MU
Vaníčková Eva	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Vatansever Atilla	–
Vlach Marek	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Vokáč Milan	Samostatný archeolog
Vondroušová Iva	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Vrána Jakub	Archeologické centrum Olomouc, p. o.
Vrána Lubomír	Muzeum Vyškovska, p. o.
Vránová Vendula	Archeologické centrum Olomouc, p. o.
Záhorák Vít	Archeologické centrum Olomouc, p. o.
Zubalík Jiří	Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.